

Oktatás mindenkinek. Diverzitás, mint lehetőség az iskolai oktatásra.

Position Paper

Állásfoglalás az oktatással kapcsolatosan

“A befogadó iskoláknak fel kell ismerniük, és reagálniuk kell a tanulók sokféle szükségleteire, alkalmazva a különböző módszereket és tanulási arányokat és biztosítaniuk kell a minőségi oktatást mindenki számára megfelelő tantervvel, megfelelő szervezési, tanítási stratégiákkal, erőforrás felhasználással és együttműködve a közösségeikkel.” (UNESCO – Salamanca Verklaring)

A tanulás döntőfontosságú az életben. Tanulunk és fejlődünk a kezdetektől fogva. Az iskolák a tanulás kulcsfontosságú helyszínei, mivel szervezett módon kínálják az egyéni támogatás széles skáláját. A jó oktatás minden gyerek és fiatal számára, függetlenül, hogy értelmi fogyatékossgal élő vagy sem, biztosítja a gondolkodás és a választás lehetőségét. Az ENSZ Fogyatékossgal Élő Személyek Jogairól Szóló Egyezménye és az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye elismeri, hogy az oktatás minden gyermek vagy fiatal számára lehetőségeket kínál, hogy maximalizálja lehetséges szellemi és szociális fejlődését. Az iskolák szociális környezet is, ami biztosítja a gyerekeknek és a fiataloknak, hogy kortársaikkal találkozzanak és ebből különböző dolgokat, tanuljanak. Természetesen örömet is jelent. A befogadó oktatás nélkülözhetetlen az értelmi fogyatékossgal élő gyerekeknek és fiataloknak. Nélkülözhetetlen a befogadó társadalom létrejöttéhez.

Az oktatást ezért világszerte alapvető emberi jogként ismerik el és belekerült az ENSZ Fogyatékossgal Élő Személyek Jogairól Szóló Egyezményébe is. A 24-es cikkely egyértelműen megállapítja, hogy a befogadó környezet a legjobb választás az oktatás számára. Megismétli, hogy a fogyatékossgal élő gyerekeknek joguk van az oktatáshoz, de továbbá világossá teszi, a teljes befogadás célját az általános oktatási rendszerben. Képes legyen az általános iskolai rendszer a befogadásra, az államok kötelesek a megfelelő támogatást ehhez megadni.

A 24-es cikkely megállapítja, hogy az oktatási rendszernek befogadónak kell lennie minden szinten. Biztat minden fogyatékossgal élő gyereket és felnőttet, akiknek nem volt meg a lehetőségük, amikor fiatalok voltak, hogy tanuljanak minden szinten, egyenlő alapokon másokkal. A fogyatékossgal élő gyerekeknek minőségi és ingyenes elemi oktatásban kell részt venniük. A cikkely megállapítja azt is, hogy a befogadó rendszernek ésszerű alkalmazkodást, éppúgy, mint határos egyénre szabott támogatások skáláját kell nyújtania, ami találkozik minden tanuló igényével.

Inclusion Europe

Galleries de la Toison d'Or
29 Chaussée d'Ixelles #393/32
B-1050 Bruxelles
Tel.: +32-2-502.28.15
Fax.: +32-2-502.80.10
secretariat@inclusion-europe.org
www.inclusion-europe.org

A befogadó oktatás magába foglalja, hogy a gyerekek és a fiatalok, akiknek további támogatásra van szükségük a speciális igényeikhez, bele tartoznak azon többségi oktatásba, amelyet a gyerekek és fiatal felnőtteknek hoztak létre.

Az értelmi fogyatékossgal élő gyerekeknek vagy fiataloknak az iskolában van szükségük oktatásra, talán jobban, mint másoknál: a megfelelő oktatás hiánya náluk tovább növeli a szegénységet és a kirekesztést.

Az Inclusion Europe jelen tanulmánya azzal foglalkozik, hogy tagjai, mit tartanak fontosnak az értelmi fogyatékossgal élők számára az iskolai oktatásához, megfelelő tanuláshoz és a társadalomhoz kapcsolódóan.

Célkitűzések gyerekeknek és fiataloknak

Az értelmi fogyatékossgal élő gyerekek és fiatalok számára ugyanazok a dolgok fontosak, mint mindenki más számára. Különböző okokból kifolyólag a következő "normál" dolgok különösen érdekesek számukra.

- **Közel az otthonhoz:** a szomszédos iskolában való tanulással megspórolják az utazás fáradalmait és energiát, időt és pénzt takarítanak meg. A gyerekeknek és fiataloknak így nagyobb lehetőségük van szociális kapcsolatokra és más lehetőségekre a tanítási órákon kívül.
- **Felnőtté válás a társakkal:** az értelmi fogyatékossgal élő gyerekek és fiatalok számára fontos, hogy együtt nőjenek fel fogyatékossgal nélkül ill. fogyatékossgal, élő társaikkal. Modell-értékű szerepük van. Több lehetőségük van a személyes fejlődésre, kapcsolatokra, közösségi integrációra és szocializációra.
- **Biztonság:** fogyatékossgal élő gyerekek és fiatalok sokkal sebezhetőbbek, mint mások. A fizikailag, szociálisan és érzelmileg biztonságos környezet ezért sokkal fontosabb számukra, mint másoknak.
- **Megfelelő és adaptív (alkalmazkodó) oktatás:** az értelmi fogyatékossgal élő gyerekeknek és fiataloknak gyakran nagyobb szükségük van az egyénre szabott oktatási tervre, amelyik találkozik a speciális módszertani, didaktikai és oktatási igényeikkel, mint másoknak. Ez vonatkozik a tanulás tempójára, a téma sorrendjére, a koherenciára, a koncentrációra, a közös munkára, maximalizált lehetőségekre és a kortársakkal való hasonló életstílus választására.
- **Választás gyerekeknek és fiataloknak:** az értelmi fogyatékossgal élő tanulóknak meg van a joguk a legfrissebb információkhoz, azért, hogy válasszanak, mint a kortásaik például, hogy milyen tantárgyat akarnak tanulni.
- **Választás a szülőknél:** a szülőknél tudniuk kell választani az általános tantervű iskolák vagy az általános tantervű iskolák speciális osztályai között, amik a mainstream iskolákhoz kapcsolódnak. Megfelelő és alkalmazható törvényes jogszabályokra van szükségük.
- **Élethosszig tartó tanulás:** a mai társadalomban mindenkinek élethosszig tartó tanulásra van szüksége. Az értelmi fogyatékossgal élőknek sokkal inkább szükségük van az élethosszig tartó tanulásra, hogy megőrizzék tudásukat/ kompetenciájukat és új dolgokat tanuljanak.

Célkitűzések az iskoláknak

Iskolák és a munkatársaik kötelesek, hogy gondoskodjanak az értelmi fogyatékossgal élő gyerekek és fiatalok és szüleik igényeiről és szükségleteiről.

- **Fizikai aspektusok:** értelmi fogyatékossgal élő gyerekeknek és fiatalnak lehet különböző másodlagos fogyatékossguk is például: mozgássérülés. Az iskolai épületeknek fizikai szempontból megfelelőnek kell lenniük és minden tanteremnek elég nagy, kell lennie, hogy megfelelő legyen olyan gyerekeknek és fiatalok számára, akik kerekesszéket használnak vagy más mozgásukat, segítő eszközöket.
- **Technikai segédeszközök:** a fogyatékossgot többé-kevésbé lehet technikai eszközökkel kompenzálni. Az iskolának biztosítani kell, hogy ezek az eszközök hozzáférhetőek.
- **Szociális támogatás:** az iskolákban nem csak tanulni lehet, hanem találkozni is. Az iskolának megfelelő légkör és szervezés kialakításával biztosítani kell, hogy a gyerekek és a fiatalok találkozzanak, kapcsolatokat alakítsanak ki, és barátságokat kössenek.
- **Tudás és módszerek:** az iskolának felelősségük és kötelességük, hogy specifikus tudást és differenciált módszereket kínáljanak a fogyatékossgal élő gyerekeknek és fiataloknak. Az egyénre szabott oktatási tervnek szükség, mint kutatás alapjának kell lennie.
- **Támogatás gyerekeknek és fiataloknak:** Az iskolának kötelességük, hogy akadálymentes információkkal lássanak el minden tanulót. Az iskolának támogatniuk kell, hogy az értelmi fogyatékossgal élő tanulók aktívan részt vegyenek az iskola mindennapi életében.
- **Hajlandóság:** az iskolának rendszeresen figyelniük kell a munkatársak képességére és hajlandóságára, hogy oktassák és támogassák a fogyatékossgal élő gyerekeket és fiatalokat. A tanárokat támogatni és alkalmassá kell tenni őket, hogy jelentős tanulási és viselkedési zavarokkal küzdő gyerekeket és fiatalokat tanítsanak.
- **Irányítási elvárások:** az iskolának reálisnak és világosnak kell lenniük, arról, hogy mit tudnak nyújtani. Világosnak kell lenniük ezekről a szülők irányában. Írásos dokumentumba kell foglalniuk, hogy mit fognak tanítani és hogyan fogják ezt értékelni.
- **Gondoskodás, pedagógiai és orvosi támogatás:** számos európai országban az iskolának megvan az a kötelezettségük, hogy speciális gondozást, oktatási és orvosi támogatást nyújtsanak azoknak a gyerekeknek és fiataloknak, akiknek szükségük van rá. Erre talán szükség van más gyerekek egyéni fejlesztésénél is, hogy meg tanulják kiaknázni teljes lehetőségeiket.
- **Iskolák, mint közösségek:** Az iskolai közösség minden tagját- munkatársak, gyerekek, és fiatalok - bízgatni kellene és elvárni, hogy az értelmi fogyatékossgal élőket befogadja.

Célkitűzések a kormányoknak

A kormányok felelőssége, hogy minden gyerek és fiatal számára biztosítsák az oktatást. Ebben a tekintetben a kormányoknak különös kötelezettségei vannak a fogyatékossgal élő gyerekek és fiatalokkal kapcsolatosan.

- **Kötelezettség és jog az oktatáshoz:** minden gyereket és fiatal, beleértve azokat, akiknek valamilyen fogyatékossguk van joguk, van az oktatáshoz és iskolakötelesek. A kormányoknak ezt elő kell segíteniük jogilag, anyagilag, építéssel és anyagi erőforrások biztosításával.
- **Az iskolák jogi kötelezettségei:** a jog szerint minden iskolának kötelessége oktatni minden gyereket és fiatal, fogyatékossgal élőt vagy sem.
- **Tudásháló, technikai eszközök és oktatási segédeszközök:** speciális tanterv,

szaktudás és segédeszközök szükségesek a fogyatékossgal élő gyerekek és fiatalok oktatásához. A kormányok felelőssége, hogy kidolgozzák ezeket az ismereteket és segédeszközöket az iskoláknak, hogy azok könnyen hozzáférhessenek ezekhez a tanulói számára.

- **Anyagi támogatás:** fogyatékossgal élő gyerekek, és fiatal felnőttek oktatása gyakran többbe kerül, mint mások oktatása. Igazságos juttatási rendszer kell az iskoláknak, így segítve az iskolák többlet költségeit. Ezek lehetnek, fizikai szemszögből, technikai segédeszközök, gondozási vagy támogatási vagy, oktatási szükségletek.
- **Gyerekek és fiatalok támogatása:** A kormányok kötelessége, hogy akadálymentes információkat biztosítson, ezáltal az értelmi fogyatékossgal élőket ismerjék meg oktatási jogukat és tudják, hogyan gyakorolhassák azokat.
- **Szülők támogatása:** az oktatás csak a szülők segítségével lesz sikeres, mint egyenlő partnerekkel az oktatási folyamatban. Azért, hogy ezt elérjék, a szülőknek joguk van támogatásra, és joguk van független hatósághoz fellebbezni.
- **Élet-hosszig tartó tanulás:** a kormányoknak anyagi támogatást és szervezési segítséget kell nyújtaniuk, hogy az értelmi fogyatékossgal élőket profitáljanak az élethosszig tartó tanulás lehetőségéből. Ezt a korai évektől a kötelező oktatáson át a felnőttkorig kell kiterjeszteni.